

ජීවිතයට දහම් සිසිල - 9

සැබෑ මිත්‍රයා සොයා ගැනීම අති දුෂ්කර කටයුත්තක්

සාකච්ඡා කෙළේ - නන්දා ධර්මපාල

ඔබට මිතුරන් හිත ද? ඒ හේතුවෙන් ඔබ ඇතැම් විට හුදකලාවේ පසුවෙන්නවා ද? කලාපයේ මිත්‍රයා යන වචනය අප තිතර කතාබයේ දී යොදන්නවා. ඒත් එහි සැබෑ අරුත ඔබ දන්නවා ද? ඔබට මිතුරන් අඩු නම්, එසේ නැතහොත් මිතුරන් නොමැති නම් එය ඔබට විශාල ගැටලුවක් ද? එහෙත් මිතුරන් සේ පිළිගැනීමට තරම් විශ්වාසය නැතිව හැකි පුද්ගලයන් ඔබ අවට තැනැති ඔබට සිතෙන්නවා ද? ඔබ මෙතෙක් විශ්වාසය නැති අය ඒ විශ්වාසය කඩ කළ හෙයින් ඔබ ඒ ගැන නැවෙන්නවා ද?

එසේ නම් අපි මෙවර මේ ගැටලු ධර්මානුකූල ව විසඳ ගැනීමට යොමුවෙමු. අපේ ජීවිතවල ඉතා වැදගත් සාධකයක් වන්නේ මිතුරු ඇසුරයි. මේ ඇසුර අප ගේ ජීවිතයේ යහපතට මෙන් ම අයහපතට ද හේතු වේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ අපේ මිතුරන් දෙකොටසකට බෙදා දක්වා තිබෙන්නවා. කලාපයේ මිත්‍රයන් සහ පාප මිත්‍රයන් යනු ඒ දෙකොටසයි. මේ අය අතුරින් මිනිසා ගේ ජීවිතය සුවපත් කිරීමට සම්පූර්ණයෙන් ම බලපාන්නේ කලාපයේ මිත්‍ර ඇසුරයි.

වරක් ආනන්ද හාමුදුරුවන් බුදු සමිඳුන් බැහැදක මෙසේ පවසා සිටියා: ස්වාමිනි ගාභ්‍යවතුන් වහන්ස මට හිතෙන්නේ මේ බුද්ධ ශාසනයෙන් අඩක් ම රඳ පවතින්නේ කලාපයේ මිත්‍රයින් මත සි කියා.

එවිට බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙසේ ප්‍රකාශ කළා. නැහැ ආනන්ද, මුළු මහත් බුද්ධ ශාසනය ම පවතින්නේ කලාපයේ මිත්‍රයන් නිසා ම සි.

මෙයින් අපට ඉතා වැදගත් දෙයක් වටහා ගත හැකි යි. එනම් කලාපයේ මිත්‍රයා යනු මුළුමනින් ම මනුෂ්‍යයා ගේ හිත සුව පිණිස ම වැඩ කටයුතු කරන්නා යි.

මේ මිත්‍ර සබඳතාවල දී ඉතා වැදගත් යමක් පවතින්නවා. එය ඇත්තට ම එකිනෙකා කෙරෙහි ක්‍රියාත්මක වන කිසියම් කාන්දම් බලයක් වැනි යමක්. මෙය බුදුරජාණන් වහන්සේ නම් කෙළේ ධාතු ස්වභාවය ලෙස යි. මේ තත්ත්වය විස්තර කර දෙමින් උන්වහන්සේ දිනක් හික්කුන් පිරිසකට පෙන්වා දුන්නා මුගලන් මහ රහතන් වහන්සේ කිසියම් සහ පිරිසක් සමග සක්මන් කරනා ආකාරය. උන්වහන්සේ පවසා සිටියා මුගලන් මහ රහතන් වහන්සේ සමග සක්මන් කරනා ඒ හික්කුන් සියලු දෙනා සාද්ධිමත් බව. සාර්පුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ සමගත් ඒ වාගේ ම පිරිසක් සක්මන් කරමින් සිටියා. ඒ පිරිස පෙන්වා උන්වහන්සේ පවසන්නවා, ඒ සියලු දෙනා ප්‍රඥවන්ත යි. නො එසේ නම් ප්‍රඥව ම දියුණු කරන අය කියා.

අනුරුද්ධ මහ රහතන් වහන්සේ සමග සම්ප ව සක්මන් කරන පිරිසකුන් සිටියා. ඒ සියලු අය දිවැස් ඉපදවූ අය වූණි. ආනන්ද හිමියන් හා සක්මන් කරමින් සිටින සියලු අය හොඳින් ධර්මය පාඩම් කරන අය යි. උන්වහන්සේ ගේ මේ විස්තරය මෙතනින් නැවතුණේ නැ. තවදුරටත් අවට බලද්දී පෙනුණා දේවදත්ත සමගත් පිරිසක් සක්මන් කරන්නවා. බලන්න මහනේනි, ඒ අය සියල්ලන් ම පාපී අය යි කියා උන්වහන්සේ ප්‍රකාශ කළා.

ඉතිං බලන්න තමන් ගේ රුචිකත්වයට ගැලපී යන්නා වූ ලෝකයක් මේක. ඒ කියන්නේ තමන් ගේ රුචිකත්වය තමයි ධාතු ස්වභාවය. මේ ධාතු ස්වභාවය අනෙකා හා ගැලපී යන්නවා. එනැත දී අප දන්නේ ම නැහැරා හොරන් එක්ක එක් වෙන්නවා, දුෂ්ටයා දුෂ්ටයා සමග, නපුරා නපුරා සමග, කරුණාවන්ත අය කරුණාවන්ත අයවචන් සමග, සිල්වතා සිල්වතා සමග, මෝඩයා මෝඩයා සමග වගේ ම අනාවාරයේ හැසිරෙන්නා එවැනි ම වූ තවත් කෙනෙක් සමග ආදී වශයෙන් එක්වෙන්නවා.

මේ ස්වභාවය හැම විට ම ලෝකයේ පවතින්නවා. ඒත් මේ ස්වභාවය නිසා ම සි ලෝකයේ තිරතුරුව ම අනතුරුදයක ස්වභාවයක් පවතින්නේ. මේ ධාතු නානත්වය ඊට හේතුව යි.

මෙන්න මේ නිසා තමයි මේ ලෝකයේ යහපත කැමැති පුද්ගලයා මිත්‍රයා තෝරා ගැනීමේ දී ධර්මය මිත්‍ර ම දැඩු කර ගත යුත්තේ.

දැන් බලන්න අප සමග යමක් එක්වර ම ඇඟලුම් විය හැකි යි. ඒත් ඒ පුද්ගලයා අසන්පුරුෂයෙක් නම් මොකද වෙන්නේ? අප අසන්පුරුෂ ඇසුරට තනු වූ විට අප තුළින් අසන්පුරුෂ ගති ලක්ෂණ මතු විය හැකි යි. මෙය ඉතා බරපතල තත්ත්වයක්. ඒත් සමහර විට ඒ පුද්ගලයා අපට රුචි විය හැකි යි. හැබැයි ඇසුර නම් ම යානක යි. එසේ නම් අප තිය ම මිත්‍රයකු සොයා ගන්නේ කෙසේ ද? කිසිවකු අප ගේ සැප දුක

බලන නිසා ද, උදව් කරන නිසා ද? නැහැ. එය මිත්‍ර ම දැඩුවක් නො වෙයි. ඒ විදියට හිතුවොත් අපි අමාරුවේ වැටෙනකම් අපට ම තේරෙන්නේ නැ.

මිත්‍රයා මනින මිම්ම ධර්මය යි. තමා ගේ අභ්‍යන්තරයේ යම් ගුණයක් ඇත් ද, ඒ ගුණය වැඩිදියුණු කර ගැනීමට කිසියම් මිත්‍රත්වයක් හේතු වෙන්නවා ද අන්න ඒ මිත්‍රත්වය තෝරා ගත යුතු යි. නො එසේ නම් පුද්ගලයකු වෙත පවතින සිහි නුවණ දියුණු වීමට, කිසියම් ද්වේශයක් ඇත්නම් එය සමනය වීමට කිසියම් මිත්‍ර සබඳතාවක් උපකාරී වෙන්නවා නම් ඒ සබඳතා ම සි යහපත්. අන්න ධර්මයේ මිම්ම.

ඒ වූණිට බොහෝ අය ඒ මිම්ම භාවිත කරන්න දන්නේ නැ. දැන් මං ඒකට හොඳ අතින කතාවක් කියන්නම්. බුද්ධ කාලයේ දී දේවදත්ත හිමි වැඩහිටියේ රජගහනුවර. ඒ හිමියන් මිනිසුන් හා බොහොම හිතවත්. තිවෙස්-වලට තිතර වඩින්නවා. අසනිපවලදී සැප දුක බලන්නවා. සණ්ඩු සරුවල්වලදී මැදිහත් වෙන්නවා. ඒත් සැරියුන්, මුගලන් දෙපොළ එහෙම නැ. පාඩුවේ වැඩ ඉන්නවා. භාවනා කරන්නවා. දැන් දුන්නොත් වලඳන්නවා. නැත්නම් ඒත් තිහඩ වෙන්නවා.

ඉතිං මේ කාලෙදී දවසක් සැරියුන් තෙරණුවන් සංඝයා වහන්සේ සමග වාරකාවේ වඩින්නවා. එවිට එක්තරා සිටුවරයෙක් උන්වහන්සේලාට පූජා කරන්නැ යි කියා රත් නූලෙන් ගෙන්නම් කළ වස්තු දෙකක් ලබා දුන්නා. කෙසේ හෝ දැනගත් පසුව ඒ වස්තු ඉතිරි වූණි. එහි දී ජනනාව අතර කතා බහක් ඇතිවූණි මේවා පූජා කළ යුත්තේ කාට ද කියා. එවිට එහි සිටි ජනනාවගෙන් බහුතරය කියා සිටියේ කුමක් ද? එය පූජා කළ යුත්තේ දේවදත්තට බව යි. ඔවුන් ගේ අදහස වූයේ කුමක් ද? දේවදත්ත ඔවුන් ගේ නෑයෙක් වගෙයි කීවා. ඔවුන් ගේ දරුවන් වඩා ගන්නා නිසා, ඔවුන් අඩද්දී ඔවුන් සමග අඩන නිසා දේවදත්ත ඒ අය ගේ මිත්‍රයෙක් යැයි කීවා. සැරියුන් මුගලන් දෙතම එහෙම නැ. ඒ නිසා කොහොම හරි සිටුරු පූජා කරන්නට තිත්වූ වූණේ දේවදත්තට යි. ඉතිං මේ රත් සිටුරු පෙරවා ගෙන දේවදත්ත හරිම උරුමවෙත් පාරේ සක්මන් කරන්න ගන්නා. ඒත් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළා අභ්‍යන්තර කහට තබාගෙන රත් වස්තු පෙරවූවාට ඇති වැඩක් නැහැ කියා.

මං මේ කියන්න හදන්නේ තමන් ගේ සැබෑ මිත්‍රයා සොයා ගැනීම අති දුෂ්කර කටයුත්තක් බව යි. අපි කතාවට කියන්නවා ඔබ කලාපයේ මිත්‍ර ඇසුරක් පවත්වා ගත යුතු යි කියා. ඒත් එහෙම කෙනකු සොයා ගන්නා මිම්ම මොකක් ද?

කිසියම් කෙනෙක් ඔබට ශීලයෙන් අනුග්‍රහ කරන්නවා නම්, උපන් අකුසල් ප්‍රහාණයට අනුග්‍රහ කරන්නවා නම්, නූපන් කුසල් උපදවන්නට, සිහි උපදින ඊර්ෂ්‍යාව, ද්වේශය ප්‍රහාණයට මග පෙන්වන්නවා නම් අන්න මිත්‍රයා.

ඒ වගේ මිත්‍රයෙක් තරමක් තදින් ඔබට යම් විටෙක කතා කළත් ඔබ ඉවසා සිටිය යුතු යි. ඒ ඉවසීම ඔබ ගේ යහපත පිණිස ම පවතී. මේ ලක්ෂණ සහිත මිත්‍රයා මිස, කිසිවකු ඔබට උදව් කළ පමණින්, අසනිප වූ විට රෝගලට ආ පමණින් මිත්‍රත්වය මතින්තට ඉක්මන් වන්නට එපා. සමහරුන් ඔබ ඇසුරු කරන්නේ වෙනත් යම් අදහස් හිතේ තබාගෙන. මෙය ඔබට බැල බැල්මට නොපෙනෙන්නට පුළුවන්. සමහරුන් මෙවැනි අය ගේ ගොදුරු බවට පත් වෙන්නේ ඒකයි.

එම නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලිව ම දේශනා කොට වදලා කිසියම් පුද්ගලයකුට තමා තුළ පවතින ගුණ දහම් දියුණු කර ගැනීම පිණිස තමා හා සමාන මිත්‍රයකු හෝ ගුණයෙන් වඩා වැඩි අයකු හමු නො වේ නම්, මිත්‍රයින් ගෙන් තොර වීම ම යහපත් කියා.

එවිට හුදකලාව තෝරා ගන්නැයි කියාත් වදලා. හරියට ම රැළෙන් වෙන් වූ ඇතකු බඳු විය යුතු යැයි කියා තිබෙන්නවා. රටක් දිනු රජ කෙනෙක් ඒ රට අතහැර දමා යන්නක් මෙන් යා යුතුයි කියන්නවා.

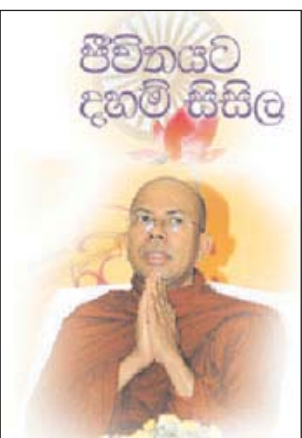
මේ විදියට බලද්දී තම විර්තමාන ලෝකයේ තනි ව ම සිටීම ම සි සැපය කියා හිතෙන්නවා. එතරම් ම සැබෑ මිතුරන්ගෙන් හිත ලෝකයක් මේක. කලාපයේ මිත්‍රයන් නැහැ.

කිසියම් මිත්‍රයකු නිසා ඔබ ධර්ම මාර්ගයට යොමු වෙන්නවා නම්, මෙතෙක් ඔබ තුළ නූපන් ශ්‍රද්ධාව උපදින්නවා නම්, ඒ කෙනා ඔබේ අකුසල් පෙන්වා දෙන්නවා නම්, අකුසල් මැඩ පවත්වන්නට උපදෙස් දී ඔබ රැක ගන්නවා නම් අන්න ඒ කෙනායි මිත්‍රයා. ඒත් බහුතර ජනතාවකට මෙවන් මිත්‍රයකු තෝර ගන්නට තරම් වැටහීමක් නැහැ. ඒ අයට අවශ්‍ය තමා මොන දේ කළත් තමාට මධුර වචන කීම, ලෙන්නතුකම් පැම, සිතුවෙන් සංග්‍රහ කිරීම වැනි කාරණා යි. ඉතිං මෙතැන ඉඳලා ම ඒ කෙනාට වරදින්නවා.

වරක් සාර්පුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කළා යම්කිසි ස්වාමීන් වහන්සේ තමන් ඇසුරු කිරීමෙන් මා ශීලයෙන්, ධර්මයෙන් සිහිනුවණින් වැඩෙන්නවා නම් එවන් උන්තමයකු මාගේ හිස මත වැඩ හිද්දී කියා.

අද ලෝකයේ තිබෙන විශාල ම අර්බුදය තමයි මේ ආකාරයේ කලාපයේ මිත්‍රයන් නොමැති වීම. මේ කලාපයේ මිත්‍ර සම්පන්නිය අද ලෝකයෙන් නැතිවෙලා ම ගිහිත් ය කියලා කියන්න පුළුවන් තරමට ම පත්වෙලා. අපට අද පුළුවන් වෙන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ ගේ ධර්මය ම මිත්‍රයා කොට ගෙන වාසය කිරීම යි.

දැන් බලන්න හුදු මිත්‍රයන් යැයි පවසන පුද්ගලයන් නිසා ඔබ මොනකරම් අකුසල් රැස්කර ගන්නවා ද කියා. මේ අයගෙන් බහුතරය ඔබ ධර්ම මාර්ගයට යොමු වන-

වාට අකැමැති සි තේ ද? ඔබ කිසියම් ගුණ ධර්මයක්, ශීලයක් ගැන කී විට ඔවුන් ඔබ විහිළුවට ලක්කරන්නේ තැන්ද? ඉතිං බලන්න මේ මිත්‍රයන් සහ බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළ මිත්‍රයන් අතර තිබෙන්නේ අහසට පොළොව වැනි වෙනසක් නො වේ ද? ඒ නිසා මිතුරන්ගෙන් ප්‍රවේසම් වීම ඉතා වැදගත් කාරණාවක්.

සමහර පුද්ගලයන් මිතුරන් අතර ජනප්‍රිය වෙන්නේ තවත් අය පිලිබඳ අපහාසාත්මක කතා රස කර කර කීමෙන්. මෙවැනි කතා අසා සිය මිතුරු පිරිස රසවත් වන බව ඔහු දන්නවා. ඒ නිසා එවැනි අය කතා ගොත ගොතා කියනවා. මේ රැස්කරන්නේ මොනවාද? අකුසල්.

තඵ නිලියන් ගැන, විවිධාකාර ප්‍රසිද්ධ පුද්ගලයන් ගැන ආදී වශයෙන් මොන තරමක් හිස් කතා අපි දවසකට කතා කරනවා ද? මේ රැස්කරගන්නේ මොනවා ද? අකුසල්. අපි ම අප ව විපතට පත්කරගන්නා හැටි ගැන හිතල බැලූව ම පුදුමාකාරයි තේද?

ඔබ මේ තත්ත්වය ගැන මෙතෙක් කල් තොදන සිටියා විය හැකි යි. ඒත් දැන් සැබෑ තතු වටහා ගැනීමට ඔබට හැකි විය යුතු යි. ධර්මය අසන්නට නොලැබෙන තාක් ධර්මාවබෝධයෙහි සමත් ප්‍රඥවත්තයා පවා පිරිහෙන බව බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කලා. එය ඇත්තෙන් ම මොනතරම් සත්‍යයක් ද?

අප කතා කරන හැම වචනයකින් ම, හැම ක්‍රියාවකින් ම, සිතන සිතිවිල්ලකින් ම අප අප ගේ අනාගත හව පැවැත්ම සකසා ගන්නා බව බොහෝ අයට වැටහෙන්නේ නැහැ. මේ නොවැටහීම මොනතරම් හයාතක ද?

ඒ වාගේ ම මේ තත්ත්වය පොදු මහජනතාවට අවබෝධ නොකිරීම මොනතරම් හානිදායක ද? මේ තත්ත්වය ඔබ කිසිවකු හට වටහාදීමට උත්සාහ දරන තාක් ඔබ කලහාණ මිත්‍රයෙකි.

දැන් බලන්න සමහර පුද්ගලයන් ඉන්නවා හොඳ ශීලවත්ත යි. ඒත් තමන් ගේ ශීලය දිගට ම පවත්වා ගැනීමට තරම් චීර්යයක් නැහැ. චීර්යය කෙතෙකුට ඉතා ම වැදගත් දෙයක්. සමහරු මිත්‍රයන් සමඟ විනෝද වාරිකා යනවා. තමන් සතුන් මැරීමෙන් වැළකී සිටින්නකු වන නමුත්, මෙවැනි වාරිකාවක දී යාළුවන් නිසා මාළු බැමටත් යනවා. එහෙම කරන්නේ යාළුවන් ගේ කීම අහලා. සමහරු මිත්‍රයන් නිසා අනාවාරයේ හැසිරී විනෝදවීමට එකඟ වෙතවා. ඒ කියන්නේ යාළුවන් නිසා අමාරුවේ වැටෙනවා. පසුව අනිවාර්යයෙන් ම විඳින්නට සිදුවන කර්මඵල විපාකය ගැන ඒ

මොහොතේ දී අමතක වී යනවා.

හැබැයි ඔය වගේ වෙලාවල දී මේ වගේ යෝජනාවලට එකඟ නොවුණහොත් ඒ මිත්‍රත්වයන් එතැනින් ම නැති වී යෑමට පුළුවන්. ඒත් එවැනි මිත්‍රත්වයක් අහෝසි වී යෑම තමා හට සිදුවන පරිහානියට වඩා හොඳයි ඇත්තට ම.

දැන් හැම කෙනෙක් ම වගේ බීමත් බවට පෙළඹෙන්නේ පාප මිත්‍ර සේවනය නිසා ම නොවේ ද? කවුරුවත් උපතීන් බිපු අය තෙවේනේ. බීමේ ආදීතව පෙනෙන්නට තිබෙනවා. හැමතැන ම මේ ගැන කතාබහ කරනවා. ඒත් එහෙම වූණත් කෙනෙක් බීමට වැටෙන්නේ පාප මිත්‍ර මැදිහත්වීමකින් ම යි. එවැනි මිත්‍රයකුගෙන් තොර ව තනි ව බොනවා තම් කලාතුරකින් කෙනෙක් තමයි. බොහෝවිට කෙනෙක් විපතට පත්වෙන්නේ පාප මිත්‍රයකු නිසා ම තමයි.

මෙන්න මෙවන් පසුබිමකදී තමන් නිත්‍ය ශීලයක පිහිටා සිටීම කෙනකුට හරිම වාසියක්. තමා නොසැලී ශීලයක සිටිනා විට පාප මිත්‍රයන් එකින් එක්කෙනා තමාගෙන් ඇත් වී යන හැටි කෙනකුට ඇස්පතාපිට පෙනන්නට පටන් ගන්නවා. සමහර විට තමන්ට තමන් විතරක් ඉතිරි වෙන්නත් පුළුවන්. අන්ත ඒකත් ලොකු වාසියක් අර පිරිස වටේ ඉන්නවට වඩා. මෙයින් ඒ පුද්ගලයාගේ මුළු අනාගතය ම සුරක්ෂිත වෙතවා. මතුපීචන පවා සුරක්ෂිත වෙතවා. අපි මේ දේ ගැන නිසි සැලකිල්ලෙන් නොසිතුවාට හැම මොහොතක් ම අපි සිහියෙන් නොසිටියහොත් අප වැටෙන්නේ මහා අමාරුවකට.

බලන්න සමහරුන්ට පුංචි භාවනාවකට වෙලාවක් නැහැ. වැදගත් වැඩකට වෙලාවක් නැහැ. ඒත් පාප මිත්‍රයන් හා එක්ව කේළාම්, හිස් වචන, අනුන් ගැන ඕපාදුප කතාබහට මොනතරම් කාලයක් ඒ අය කැප කරනවා ද? වඩා වැදගත් කාර්යයන් පසෙකලා නොවැදගත් සියල්ල වෙනුවෙන් කාලය වැය කරන්නට මිනිසා පෙළඹෙන්නේ ඇයි? තමන් ගේ අයහපත තමන් ම සකසා ගන්නා බව ඔවුන් තොදන්නා නිසා ම නො වේද?

බුදුරජාණන් වහන්සේ හුදෙකලාවත්, නිශ්ශබ්දතාවත් ඉතා ඉහලින් අගය කෙළේ මේ සියලු තත්ත්ව විනිවිද දුටු නිසා යි. එමනිසා ඔබ හුදෙකලාවට බිය වන්නට එපා. නිශ්ශබ්දතාව පිටුදකින්නත් එපා.

ලබන සතියේ ඔබ නිතර කෝපයට පත්වෙතවා ද?

